

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Pace Civili Inter Imperii Ordines Religione Dissidentes Perpetuo Conservanda Libri Duo

Conring, Hermann

Francofurti ; Lipsiae ; Wittebergae, 1680

§. III. De Judaeis, Usuris, Lupanaribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9585

ciis hæresi infectis, si ejusmodi Pacem judicassent cum salute paciscentium posse consistere.

Censuerunt illi, censentque hæc foedera esse illicita, Divinisque legibus adversa. *Afferant aliquam causam idoneam hæsterni, hodierniq; Theologi, qua conscientia tranquillanda sufficiat cur in re tam gravi ipsis potius credere debeamus quam Sanctis Patribus, supremisq; à Deo constitutis Religionis moderanda, conservandeq; Antistitibus.* An quia aliter Religio conservari nequi? Atqui juxta doctrinam Christi præstat totius mundi lucrum negligere, quàm illicitum quid admittendo animæ detrimentum incurrere. Nec speciem veri habet, Deum aliis potius, quàm illis, quos Ecclesiæ suæ dedit Doctores ac Pastores, legitima Religionem conservandi consilia inspirasse. Nec Ecclesia ideo peribit, si peccatis nostris exigentibus, Deus à Germanis auferat Regnum suum, & det genti facienti fructum illius. Non transiliamus limites à SS. Patribus, Summisq; Pontificibus constitutos, & si vires nostræ non sufficiant, curam Religionis Ecclesiæque conservandæ ei relinquamus, qui dixit, neque portas inferni adversus eam prævalituras.

Non deniq; culpam in illos conjiciamus, quorum licet facta aut consilia forent alit quàm deberent, quæcunq; tamen dixerint nobis licere vel non licere, facienda vel non facienda esse, Christus præcepit. Etsi de illis, quorum potius sinistram suspicionem quàm notitiam habemus, quæque non sunt nostri fori, judicare temerarium est. Emendemus errores à nobis commissos, culpasque in Pace & Bello contractas, & apparebit nos reos esse, non illos, qui remedia adhibuerunt quæ potuerunt, alia adhibitori, si locus & spes fructus fuisset.

§. III.

De Judæis, Usuris & Lupanaribus.

Resp. Judæos ideo tolerari ab Ecclesia, quia testimonium fidei nostra habemus ab illis, licet fidei hostibus, & quasi in figura per ritus suos nobis representant quod credimus, ut docet S. Th.

12.q.10. a.11. Accedit eos in fine mundi credituros, ut vaticinas-
tur Oseas cap.3. & ex illo tradit S. August. lib.18. de Civ. cap.28.
ideoque hanc etiam ob causam rectè tolerari, cum in magnam
Christianæ Religionis gloriam illud sit redundaturum. Deni-
que est hæc *simplex solum tolerantia*, absque omni illicitâ coo-
peratione. Neque enim Judæi æquantur Christianis, sed ha-
bentur infames; neque ulla fit ipsis potestas Christianos per-
vertendi, aut Christianis ad ipsos deficiendi: neque alia conce-
duntur, qua hæretici sibi concedi volunt.

Usuras Judæis præsertim, licite permitti; tum ut alii ab hoc
peccato velut infami abstineant, tum ut pauperes Christiani
habeant unde in necessitate mutuuum sumant, credimus cum S.
Th. 2. 2. q. 78. a. 4. *et si fatendum sit graviter sæpè in hac permissio-
ne peccari*, cum legitimarum causarum defectu, tum immo-
deratas usuras tolerando, tum denique lucrum injustum inde
quærendo. Est verò latum discrimen inter Pacem, de qua agi-
mus, & hanc permissionem si legitimè fiat. Directè enim non
permittitur usura Judæis, sed mutui acceptio Christianis; quæ
uti & ipsa mutuatio, est actus secundum se licitus: *et si usura-
rius sumat inde occasionem peccandi, ex malitia cordis sui.* Indu-
cere quidem hominem ad peccandum nullo modo licet; uti tamen
peccato alterius ad bonum, licitum est. *Quia & Deus utitur o-
mnibus peccatis ad aliquod bonum.* ait S. Th. 1. cit. Sic S. Augusti-
nus Epist. 154. Publicolæ respondit: *licere uti juramento ejus,*
*qui jurat per falsos Deos. Idem faciens, non peccato illius se so-
ciat, quo per demonia juravit, sed pacto ejus utitur bono, quo fi-
dem servavit.* Diversa ratio est Pacis, quam Protestantes vo-
lunt. Hæc enim, cum sit cooperatio cum hæresi, exæquatio
ejusdem cum Religione Catholica, impulsio animarum in
ruinam spiritualem: usurpatio juris non sui, volatio officii, &c.
non est usus peccati alieni, sed commissio proprii.

Lupanaria ad retrahendos homines à gravioribus flagitiis,
quæ aliàs quibusdam locis invalascerent, tolerantur absque
omni cooperatione illicitâ. Neque enim libidini detrahatur
infa-

infamia, nec frequentantibus lupanaria portæ patent dignitatum; neque libertas datur quæquam ad ea compellendi, aut integras Civitates, Oppida, Ecclesias, Monasteria in lupanaria convertendi. Sed ne omnia inficiant, aliqua areæ conceduntur, fimetis & haræ porcis, imposito etiam tributo, ne magis alliciat gratuita peccandi licentia; neque impediuntur parentes alique, quò minùs liberos inde avocent, aut delinquentes castigent. Multa ad hæc præclare sunt instituta pluribus locis, quæ ad lupanarium odium & emendationem delinquentium valeant, ut domus erectæ pro pœnitentibus, &c. secus se habet PAX quam suspirant protestantes, ut ex dictis manifestum est. Ut verò in permissione lupanarium graviter aliquando peccari posse, aut solere non negamus; ita ejusmodi permissionem, si quidquam cooperationis habeat, non excusamus.

§. IV.

De Consilio Reboami, 3. Reg. 12.

Resp. Calumniam esse, non exemplum. Juvenes & Collatanei consilium Robamo dedere, cui obsecutus se & totum ferè Regnum perdidit; *non Religionis, sed stultæ in subditos severitatis causa.* Consilii de non sancienda Pace cum hæreticis, qualem ipsi extorquere volunt, autores sunt, Christus magni Consilii Angelus, S. Paulus, S. Ambrosius, S. Chrysostomus, universæ Africæ Episcopi Catholici, S. Joannes Papa I. & Martyr, Paulus III. Paulus IV. Pius V. Urbanus VIII. Quorum autoritatem juvenilis consilii stultitiâ infamare nefas judicamus. Suffragantur ad hæc nobis ab antiquo piissimi Impp. & semel atque iterum universi Catholici Imperii Status; denique Catholici Status Hungariæ, omnesque Theologiæ Veteris, solidæque sectatores.

Injuria ve. ò est, infelices successus, præsertim ab Anno 1630. his Theologis adscribere. *Non magis illorum rei sunt, quam Christus furtorum, preditionis, & suspendii Juda, quia ad Consilia Exangelica & Apostolatum illum vocavit.* Quid juris Religio Ca-